

Honory dla bohaterów „Solidarności” i wyborów 4



Podczas najbliższej 6. sesji Rady Miasta w dniu 5 września 2024 r. Rada Miasta Torunia rozpatrzy projekty uchwał przedłożone przez Kapitułę Honorowych Wyróżnień Miasta Torunia.

29 sierpnia 2024 r. Kapituła, po przeprowadzeniu wcześniejszych uzgodnień z Klubami Radnych, wystąpiła do Rady Miasta Torunia z wnioskiem o nadanie tytułu Honorowego Obywatela Miasta Torunia trzem zasłużonym postaciom. Wnioski te dotyczą prof. Stanisława Dembińskiego, prof. Alicji Grześkowiak i Jana Wyrowińskiego, którzy swoją wieloletnią działalnością na rzecz demokracji, praw człowieka oraz walki o suwerenność Polski, przyczynili się do kształtowania historii naszego kraju oraz naszego miasta.

Decyzja Kapituły jest wyrazem uznania dla ich niezłomnej postawy oraz zaangażowania w ruch „Solidarności”, który odegrał kluczową rolę w transformacji ustrojowej Polski.

Kapituła Honorowych Wyróżnień Miasta Torunia, reprezentująca szerokie spektrum polityczne, jednogłośnie uznała, że nadanie Honorowego Obywatelstwa tym osobom będzie godnym uhonorowaniem ich zasług. Wnioski te zostaną rozpatrzone podczas najbliższej sesji Rady Miasta.

Bohaterowie „Solidarności” i wyborów 4 czerwca 1989 roku to znaczące postacie opozycji demokratycznej w Toruniu w okresie PRL, aktywnie zaangażowane w działalność mającą na celu walkę o prawa obywatelskie i suwerenność Polski. Wybory parlamentarne, które odbyły się w czerwcu 1989 r. były przełomowym momentem

w historii Polski i całej Europy Środkowo-Wschodniej. Były to pierwsze częściowo wolne wybory po II wojnie światowej, które otworzyły drogę do transformacji ustrojowej i upadku komunizmu w Polsce. Zakończyły się miażdżącym zwycięstwem „Solidarności”, co było jednoznacznym sygnałem dla rządzących, że społeczeństwo polskie domaga się zmiany i odrzuca dotychczasowy system komunistyczny. Sukces opozycji w wyborach czerwcowych stał się katalizatorem dla szybkich zmian politycznych w Polsce, a wydarzenia te zapoczątkowały proces demokratyzacji, który rozlał się na inne kraje bloku wschodniego, prowadząc do upadku komunizmu w całym regionie.

Prof. Stanisław Dembiński, prof. Alicja Grześkowiak i Jan Wyrowiński wzięli w nich udział jako kandydaci z ramienia Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”. Prof. Alicja Grześkowiak i prof. Stanisław Dembiński zdobyli mandaty senatorskie, natomiast pan Jan Wyrowiński mandat poselski, działając aktywnie w parlamencie na rzecz budowy demokratycznego państwa prawa.

Działalność opozycyjna całej trójki wskazanych postaci w Toruniu była integralną częścią ogólnopolskiego ruchu, który doprowadził do upadku komunizmu i wprowadzenia demokratycznych zmian w Polsce.

Nadanie prof. Stanisławowi Dembińskiemu, prof. Alicji Grześkowiak i Janowi Wyrowińskiemu Honorowego Obywatelstwa Miasta Torunia to wyraz głębokiego szacunku i uznania dla ich niezłomnej postawy oraz wieloletniej działalności na rzecz wolności i demokracji. W ten sposób miasto oddaje hołd bohaterom „Solidarności”, którzy swoją odwagą, zaangażowaniem i poświęceniem przyczynili się do obalenia reżimu komunistycznego i budowy demokratycznej Polski. To zaszczytne wyróżnienie jest symbolicznym podziękowaniem za ich wkład w walkę o suwerenność i prawa obywatelskie, a także za kształtowanie wolnej i sprawiedliwej

przyszłości dla kolejnych pokoleń.

Szczegółowe biogramy bohaterów „Solidarności” i wyborów 4 czerwca 1989 roku zostały zamieszczone [na stronie BIP UMT](#) w załącznikach do projektów uchwał według druków: nr 107, nr 108 i nr 109.

Prof. Stanisław Dembiński był pierwszym w historii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika rektorem wybranym przez demokratyczne kolegium elektorów (kwiecień 1981r.), zabiegającym o demokratyzację i autonomię uczelni wyższych w Polsce. Działaczem opozycji demokratycznej, silnie zaangażowanym w prace toruńskiego środowiska „Solidarności”. Jego aktywność obejmowała organizowanie spotkań, prowadzenie działań edukacyjnych oraz wspieranie innych opozycjonistów. Odgrywał kluczową rolę w kształtowaniu lokalnych struktur „Solidarności”. W czerwcu 1989 r. został wybrany z list Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” senatorem I kadencji z okręgu województwa toruńskiego, zdobywając blisko 160 tys. głosów. W Senacie RP pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych. Zasiadał w Komisji Kultury, Środków Przekazu, Nauki i Edukacji Narodowej, która uchwaliła nowe ustawy o szkolnictwie wyższym oraz stopniach i tytułach naukowych, wprowadzających m.in. pełną autonomię uczelni. Był także obserwatorem delegowanym przez polski parlament do Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy.

Prof. Alicja Grześkowiak prowadziła działalność opozycyjną jako członkini „Solidarności”, w latach 1981-1982 angażowała się w ochronę prawną represjonowanych studentów i pracowników UMK, udzielała pomocy działaczom samorządu pracowniczego zakładów "Elana" w Toruniu". Była współzałożycielem i członkiem Obywatelskiego Ruchu na Rzecz Ochrony Praw Człowieka. Należała do Rady Programowej Chrześcijańskiego Uniwersytetu Robotniczego, prowadziła wykłady we wszechnicy związkowej toruńskiej Solidarności. W latach 80. aktywnie działała na rzecz obrony praw człowieka, a także brała udział w pracach Komitetu Obywatelskiego przy Lechu Wałęsie. Jej działalność obejmowała organizację i udział w podziemnych spotkaniach oraz działalność edukacyjną i informacyjną w ramach opozycji. W pierwszych demokratycznych wyborach w czerwcu 1989 r. została wybrana senatorem I kadencji z listy Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”. Była przewodniczącą Komisji Konstytucyjnej Senatu RP i główną współautorką senackiego projektu ustawy zasadniczej. W II, III i IV kadencji wybrana ponownie senatorem z terenu województwa toruńskiego, podczas II kadencji sprawowała funkcję wicemarszałka Senatu RP, a w IV kadencji marszałka

Senatu RP - będąc pierwszą w historii kobietą na tym stanowisku.

Pan Jan Wyrowiński to inżynier i polityk, związany z „Solidarnością” od 1980 r. W Toruniu angażował się w organizowanie niezależnych struktur związkowych i koordynowanie działań opozycyjnych. W okresie stanu wojennego kontynuował działalność w podziemiu, wydając i kolportując materiały opozycyjne. Był jednym z liderów opozycji w regionie, co przyniosło mu szerokie uznanie. Za swoją działalność prodemokratyczną został w dniu wprowadzenia stanu wojennego zatrzymany, a następnie internowany w ośrodku odosobnienia w Potulicach, następnie przeniesiony do ośrodka odosobnienia w Strzebielinku. Po odzyskaniu wolności kontynuował swoją działalność opozycyjną. W czasie wyborów w czerwcu 1989 r. uzyskał mandat poselski, który sprawował nieprzerwanie do 2001 r. W latach od 2007-2015 uzyskał zaś dwukrotnie mandat senatorski. Jako parlamentarzysta dokładał „swoją cegiełkę” do budowy gmachu wolnej i niepodległej Polski. Wicemarszałek Senatu RP VIII kadencji (2011-2015).

Informacja Biura Rady Miasta Torunia

Fot. © UMT 2024, autor: Małgorzata Litwin, licencja: CC BY-NC 4.0

- [Powrót](#)
- [Udostępnij na: X](#)
- [Udostępnij na: FB](#)
- [Drukuj](#)
- [PDF](#)